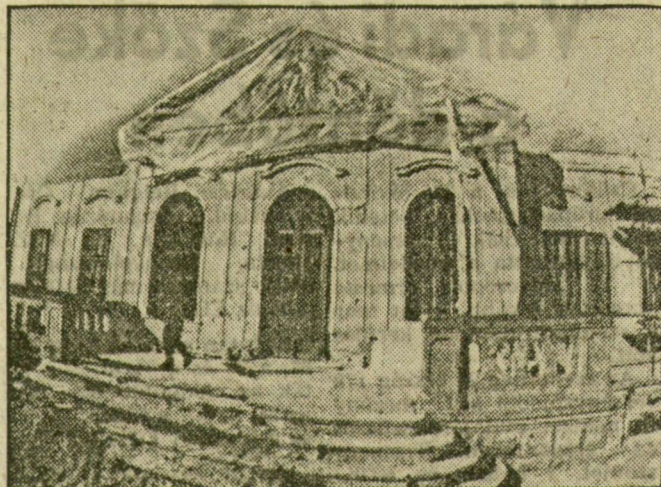

Újjászülető kastély

Erdőtarcsán közel hatvanmillió forintos beruházási költséggel felújítják a XVIII. században épült Szentmiklósi-Kubinyi-kastélyt, mely eddig iskolaként működött. A megszépülő műemlék a Magyar Tudományos Akadémia alkotóházaként működik majd, amelyben társalgót, szabadidős programokhoz szükséges helyiségeket, konyhát és éttermet alakítanak ki. A festői környezetben levő kastély négy hektáros parkjában pedig sportpályákat építenek

Magyar—finn megbeszélések

Kótai Géza, az MSZMP KB külügyi osztályának vezetője és Várkonyi Péter külügyminiszter csütörtökön fogadta a hivatalos látogatáson Magyarországon tartózkodó Klaus Törnuddot, a finn külügyminisztérium államtitkár-helyettesét. A finn vendéggel Kovács László külügyminiszter-helyettes folytatott megbeszéléseket. A találkozáson áttekintették a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseit, és a magyar—finn kapcsolatokat. A véleménycserén kifejezésre juttatták a két ország érdekeltségét a konkrét lezserelési megállapodások létrejöttében, az európai biztonsági és együttműködési folyamat továbbvitelében.

Orvosegyetemi kiváló kollégiumok

Unnepélyes külsőségek között Kiváló Kollégium címet kapott a SZOTE Apáthy István és Id. Jancsó Miklós Kollégiuma tegnap; az egyetem központi épületének aulájában rendezett ünnepségen Szilárd János rektor köszöntö szavai után Hutás Imre egészségügyi államtitkár adta át a kitüntető oklevelet a kollégiumok képviselőinek. Kiváló Munkáért kitüntetéssel jutalmazták Kertai Györgyné kollégiumi nevelőtanárt, Miniszteri Dicsérettel Rácz Edit nevelőtanárt, Szilvási György, a KISZ KB egyetemi és főiskolai tanácsának titkára, a KISZ KB aranykoszorús jel-

vényeit, valamint dicséret okleveleket; Szilárd János rektori dicséretet nyújtott át a kollégiumokban kiemelkedő munkát végző hallgatóknak. Az Id. Jancsó Miklós Kollégium 1953 óta áll fenn, jelenlegi helyén 1968 óta működik. A kollégiumi címet 1960-ban nyerte el. Az épületben 226 kollégista lakik, köztük harminc külföldi hallgató. Az intézményt diákönkormányzat irányítja, mely a KISZ mellett önállóan tevékenykedik. Az egyetem professzorai és oktatói gyakran tartanak itt speciál-kollégiumokat, előadásokat, kötetlen beszélgetéseken

vesznek részt. A kollégium tagjainak közéleti tevékenysége jelentős, köztük említésre méltó az egészségnevelő program, a nevelőotthon gyermekeinek patronálása és a zeneművészeti főiskola hallgatóival kialakított együttműködés. A hallgatók szakmai felkészítését audióvizuális laboratórium és számítástechnikai kabinet segíti. Politikai ismereteik bővítését a „polklub” előadásai szolgálják. Sportrendezvényeket és tanfolyamokat is szerveznek.

Az Apáthy István Kollégiumot 1948-ban létesítették, a jelenlegi B épületet a népi kollégisták választották le a papi kollégiumtól. E falak között számos orvos- és gyógyszerész-generáció nőtt fel, sokan ma a tudományos élet és az egyetemi oktatómunka jeles alakjai. Az új épület 1984-ben készült el. A régi szárny felújítási munkálatai miatt mindössze 217-en laktak most a kollégiumban. A szakmai képzés biztosítása érdekében videohálózatot, számítógépes kabinettet, szövegtani és audióvizuális laboratóriumot alakítottak ki. A továbbképzést szolgálja a pszichológiai kör, s a kollégiumban működik az egyetemi angol klub is. A kollégium kulturális életében fontos események a tárlatok, az előadói estek.

V. E.

Könyv az AIDS-ről

Egyre több szó esik mostanában a korunk pestisének, vagy az Apokalipszis ötödik lovasának is nevezett új, titokzatos fertőző betegségről, amely feltételezése idején csak az Amerikai Egyesült Államokban szedte áldozatait, napjainkra azonban az egész világon elterjedt. Alattomoságára és veszélyességére jellemző, hogy az emberi szervezetnek éppen az ellen a része ellen indít támadást, amely más betegségek ellen megvéd bennünket.

Juhai Nagy János könyvében e titokzatos kór nyomába szegődött, igyekezett rámutatni az első esetekre és nyomon kísérni az orvosoknak a kórokozó felderítése érdekében folytatott — és még a mai napig is tartó — kutatómunkáját. Megfordult a könyv írója „A halál előcsarnokaiban”, az AIDS-betegek nyugat-európai rendelőintézteiben és az AIDS-segély tanácsadóhelyein. Beszélgetett a kór által halálra ítélt betegekkel, bemutatja az ártatlan áldozatokat — anyjuk méhében megfertőzött gyermekek, injekciós tűk által halálos vírushoz jutott ápolók és orvosok, illetve véradás révén megbetegedett emberek — sorsát.

Az AIDS mindmáig gyógyíthatatlan betegség, áldozatainak száma szerte a világon egyre növekszik, a fertőzötteket pedig senki sem tudja pontosan megmondani. A kórokozó azonosításában élenjáró amerikai virológus, R. Gallo véleménye szerint „a megfertőzöttek 98%-a az orvosok tudomása nélkül várja a halált”. Mennyire terjedt el a kór a nyugat-európai „térhódítás” követően hazánkban és a szomszédos szocialista országokban? Tényleg egy afrikai majom szervezetében évtizedek óta kimutatható vírus támadt-e az emberiségre? Fertőző-e a betegség kézfogás és a mindennapi érintkezés során? Meghal-e minden fertőzött? Igazak-e a hazai AIDS-esetekről terjedő mendemondák? Indokolt-e a világszerte tapasztalható pánik? Hogyan reagálnak az egyes társadalmak a már korántsem csupán egészségügyi problémára?

Juhai Nagy János könyve egyebek között ezekre a mindnyájunkat érdeklő kérdésekre keresi a választ, beszámolva az orvostudomány legfrissebb erőfeszítéseiről is.

Pályázat kamaraoopera írására

Kamaraoopera írására hirdet pályázatot a Magyar Állami Operaház, a Magyar Televízió, a Szerzői Jogvédő Hivatal, a Magyar Népköltészet Művészeti Alapja, a Kortárs Művészeti Fórum és a Fiatal Művészek Klubja. A pályázatra 40 évesnél nem idősebb zeneszerzők jelentkezését várják, olyan, eddig be nem mutatott magyar nyelvű művekkel, amelyek két-három szereplőre és kamarazenekarra íródtak. A művek időtartama nem haladhatja meg a 40 percet;

tartalmi, technikai, műfaji megkötés nincs. Az Operaház az arra érdemes — stúdiószínpadra alkalmas — műveket bemutatja, a Zenés Tv-Színház az első díjazás és a televíziós feldolgozásra alkalmas pályaműveket megvásárolja. A legjobb alkotások pénzjutalomban részesülnek. A jelölés pályaműveket 1988. április 30-ig kell eljuttatni a Fiatal Művészek Klubjának címére (1062 Bp., Népköltészet útja 112.; tel.: 318-858, vagy 322-959). (MTI)

A színházi hátország

Jelképes értelmű véletlennek is tekinthetnénk: mielőtt a tanács vb tegnapi ülésén nagyszínházunk rekonstrukció utáni, s kisszínházunk — kikerülhetetlen — rekonstrukciója előtti gondokról esik szó (tudósítás az első oldalon), az Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület színháztechnikai szakosztálya azért tartja háromnapos találkozóját Szegeden, hogy az újjáépült színházzal, a felújítás jó és rossz tapasztalataival megismerkedjenek a szakemberek...

A hátország dolgozói, akiknek munkája nélkülözhetetlen a színházi előadások létrejöttéhez — jobbára ugyancsak a gondokról beszélnek. A tegnapi megnyitót követően — amelyen Müller Józsefné, Szeged tanácselnök-helyettese, Nagy László színházigazgató és Helmut Grosser, a színháztechnikusok, scenográfusok és színházépítésszerek nemzetközi szervezetének elnöke, a müncheni operaház műszaki igazgatója köszöntötté a 8. színháztechnikai napokra érkezett hazai és külföldi szakembereket — Hajagos Árpád, a szakosztály elnöke, a Madách Színház műszaki-fejlesztési igazgatója tartott előadást. A színházi hátország működésének személyi, szervezeti, anyagi-tárgyi feltételeit elemezve beszélt azokról a gondokról, amelyek mielőbbi megoldása nélkül veszélybe kerülnek oly sok színházra-jongó elményei, a művészeti alkotások létrejötte. A jól képzett szakemberek hiánya máris sok kárt okoz a napi munkában is, a felújítások során is. Egy évtizede létezik ugyan felsőfokú színházi műszaki tanfolyam, ám a tananyag elavult, a továbbképzésre

nincs mód. A korszerű világitási és hangtechnikai eszközök működtetése és karbantartása rendkívül költséges, ha speciális szaktudás hiányában végzik. A Művelődési Minisztérium és az egyesület színháztechnikai szakosztálya több szakmájú utánpótlás képzését tervezi.

Bár több színházépületet újítottak fel az elmúlt két évtizedben Magyarországon, s ez önmagában nagy eredmény, a felújítások során túl sok hibát vétenek. A színháztechnika korszerűségének igénye nem mindig élveztet elsőséget, pedig egy-egy felújítás után hosszú ideig sem pénz, sem energia nincs arra, hogy hozzájáruljanak a beépített berendezésekhez. A karbantartás, javítás költségei általában jóval nagyobbak, mintha eleve tartós, kevésbé karbantartás-igényes berendezéseket vásárolnának meg.

A színházi anyagok beszerzői ráppant akadályokba ütköznek: a gyártók egyszerűen nem foglalkoznak a kis tételek megrendelésével, külföldről pedig általában hiányban nem tudnak vásárolni. A színházi műhelyek — manufaktúrák,

ahol részint szakember, másrészt anyaghiány miatt megvalósíthatatlan a produkciók művészeti színvonalát emelő sok ötlet. A raktárak nagy része alkalmatlan, s ez rengeteg többletköltséggel jár, a szállító gépkocsik sok helyen hiányoznak. Az előadó többféle javaslatot is előterjesztett mindezen — és az itt nem említett — gondok oldására. Több pénz aligha várható, ezért jobb szervezéssel, sokkal nagyobb szakmai gondossággal, hazai és nemzetközi összefogással is lehetne enyhíteni a bajokon. Javasolta a Művelődési Minisztérium mellett működő szakmai tanácsadó testület életre hívását, s a színháztechnikai szakosztály együttműködését a Színművészek Szövetségével.

Tegnap megismerkedtek a résztvevők a Szegedi Nemzeti Színház műszaki-technikai berendezéseivel, s Helmut Grosser előadásából az elektronika színházi alkalmazásának külföldi tapasztalataival. Hogy mifele korszerű színháztechnikai berendezések léteznek, azt az ifjúsági házban megnyílt kiállítás tárja az érdeklődők elé: a 14 hazai szakvállalat mellett 10 külföldi cég is bemutatja termékeit. Ma a szakember-utánpótlásról, a színházépületek állapotáról, a technikai fejlesztési elképzelésekről hallgatnak előadásokat, szombaton a kiállításon látható berendezésekkel ismerkednek a színháztechnikai napok résztvevői.

S. E.

A lakossági szolgáltatások helyzete

A lakossági szolgáltatások helyzetét vitatták meg a Fogyasztók Országos Tanácsának szolgálati fórumán, csütörtökön a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsának szekházában.

A fórumra meghívottakhoz előzetesen eljuttatott központi statisztikai hivatali felmérés adatai szerint a szolgáltatások összértéke 1985-ben meghaladta a 32 milliárd forintot, s a lakossági szolgáltatások díja 1981—1986 között évente átlagosan 6—7 százalékkal növekedett.

Vitaindító előadásában Simán Miklós, a FOT szolgál-

tatási szakértői bizottságának elnöke képet adott arról, hogyan vélekednek az egyes megyék lakosai a helyi szolgáltatások színvonaláról. Általános tapasztalat — hangsúlyozta —, hogy a fogyasztói szolgáltatások minősége többségében nem javult, de nem is romlott. A lakossági jövedelmi viszonyok azonban megváltoztak, széles rétegek életszínvonal stagnált vagy csökkent az elmúlt esztendőben. Eppen ezért az emberek napjainkban alaposan meggondolják, hogy mire költik a pénzüket, s azokat a szolgáltatásokat — például a mosást, a hajvágást —, amelyek otthon is elvégezhetők, egyre kisebb mértékben veszik igénybe. Gyakoribb a házi barkácsolás, otthoni javítás, szerelés is, a tartós fogyasztási cikkeket — például az autót — a kiváratnásnál ritkábban veszik el a szervizbe a tulajdonosok. Azokon a területeken — a hűtőtechnikában —, amelyeken a gyors műszaki fejlődés gátat szab az otthoni javításnak, magasnak tartják az árakat a lakosok, s ezért inkább az illegális szolgáltatókhoz, kontárokhoz fordulnak.

Az 1982-ben megkezdett szervezeti decentralizációtól a lakosság azt várta, hogy a sorra alakuló kisservezetek jobban igazodnak majd a fogyasztói igényekhez. A kezdeti javulás után azonban visszaállt a korábbi helyzet, s ma is hiányoznak a kezdeményezések, az ötletek a szolgáltatói piacon. Különösen nehéz helyzetben vannak a kisterületeken élők, a szolgáltatások többségéhez ugyanis csak a közterület-pontokban jutnak hozzá. Az időigényes, s gyakran nem is olcsó utazásnál az átlagosnál drágább helyi szolgáltatást is szívesebben vennék, ehhez azonban kedvezőbb adópoli-

tikára, a helybeliek részvételére lenne szükség. Nehezményezik a lakosok, hogy gyakorta ellenőrizhetetlenek a szerelési árak, nagyobb nyilvánosságot, részletesebb tájékoztatást kérnek ezen a téren.

A FOT javaslata szerint a szolgáltatásokban akkor várható fellendülés, ha a maiál jobban érvényre jutnak a piaci törvényszerűségek, s a központi irányítás csak a valóban indokolt beavatkozásokra szorítkozik.

Szilás Pál, a Központi Szolgáltatásfejlesztési Bizottság titkára a gondokról szólva kiemelte: a nyolcvanas évek kezdetétől jelentősen nőtt a kisservezetek száma, ennek ellenére a szolgáltatásban nem alakult ki kínálati piac. A létrejött kisservezetek átvették a korábbi nagyvállalatok stílusát, nem vállalkozásszerűen, a személyes érdekesség alapján tevékenykednek. Eppen ezért a gazdálkodási érdekesség szem előtt tartásával olyan szabályozó rendszer kialakítására van szükség, amely a szolgáltatásokban új tulajdoni és tulajdonosi viszonyokat teremtené, a mennyiségi fejlesztés helyett a minőségi helyzeti előtérbe, s növeli a jövedelemtermelő képességet.

A helyzet javítása érdekében a jövőben — hatóság jogkörrel — minőségellenőrző szervezeteket hoznak létre a szolgáltatások rendszeres figyelemmel kísérésére, s kialakítják a helyi tanácsok munkáját segítő társadalmi érdekvédelmi aktívahálózatot is. Távlatbi terv egy olyan gazdasági integráció megteremtése, amelyben a kölcsönös érdekek alapján együttműködnek a gyártók, a forgalmazók és a szolgáltatók.

Mától Szegeden

Omnibuszszolgáltatás

Százharminc éve két szegedi vállalkozó, Kukovetz és Habi urak elindították az első omnibuszjáratokat Szegeden. Tizenkét hintó és négy bérkocsi — azaz omnibusz — rólta a többnyire sáros utcákat a városközpont és a nagyállomás, az Iskola-Oskola és a Feketesas—Bajcsy-Zsilinszky utca között, közel három évtizeden át.

Az egykori társaskocsi mai „nosztalgiamását” a közlekedés- és járműtörténészek rekonstruálták, s az SZKV munkatársainak tervei alapján a füzegymati Universal Szövetkezetnél készítették el. S mátlól már menetrend szerint járja korabeli ruhába öltözött hajtó vezetésével a város utcáit. Utvonálára a Somogyi Könyvtár mellől indul, s a Palánk után a Roosevelt téri halászcárdánál áll meg. Aztán a múzeum mellett, a Tanácsköztársaság útján, a Dózsa György utcán, a Komocsin Zoltán téren, a Kálmány Lajos utcán át jut a Felső Tisza

partra, onnan a Lenn körútra, Takaréktár utcába, s meg végig a Szechenyi tér fősetányán, s a Kárász utcán a kiindulópontig. A sétatárat körülbélül egyórás, személyenként 20 forintba kerül. A kocsi 24 személyes, tehát turistacsoportok is kibérelhetik — a külutak viteldija óránként hétszáz forint.

Az omnibusznak, mely ma 9 órakor első útjára meghívott vendégeket visz, de aztán már bárki felszállhat rá, azzal kívánunk jó utat, hogy idézzük egy 1884-ből való társaskocsi-szabályrendelet 49. paragrafusát: „Társaskocsival a kocsi méretét ügétésben tartozik haladni. Oly utcában, melyben csak két kocsi fér el egymás mellett... midőn utczát kell kereszteznie vagy egyik utczából a másikba befordulnia... végre mindenütt és mindenkor, hol s midőn a lépeiben hajtás rendőrileg előírva van, — lépésben tartozik haladni... Sebesen hajtania tilos.”